

§ 102 Regional biblioteksplan för Skåne 2026-2030 - Remiss

Diarienummer: KU 2025/0142

Beslut

Kultur- och fritidsnämnden beslutar

att godkänna upprättat yttrande över remiss om Regional biblioteksplan för Skåne 2026-2030 samt översända detsamma till Region Skånes kulturförvaltning.

Sammanfattning

Region Skånes kulturnämnd har beslutat om att remittera förslag på ny regional biblioteksplan för Region Skåne 2026-2030 – *Att verka för det demokratiska samhällets utveckling* - till Skånes kommuner. Den regionala biblioteksverksamheten syftar till att främja samarbete, verksamhetsutveckling och kvalitet vad gäller folkbiblioteken i regionen. Därmed är den regionala biblioteksplanen ett relevant styrdokument även för kommunernas folkbibliotek. I den nya regionala biblioteksplanen är insatser inom följande tre områden prioriterade för Biblioteksutveckling Region Skåne: Bibliotek som främjar demokrati; Bibliotek för läsande, medie- och informationskunnighet och lärande samt Bibliotek som aktör för konstens och kulturens kraft i samhället.

Kultur- och fritidsnämnden har tagit del av remissförslaget till ny regional biblioteksplan för Skåne 2026-2030 och lämnar i ett yttrande sina synpunkter.

Yrkanden

Sebastian Jaktling (S) yrkar bifall till förvaltningens förslag till beslut.

Beslutsgång

Ordföranden konstaterar att det endast föreligger ett förslag till beslut och finner att nämnden beslutar i enlighet med detta.

Underlag för beslut

- Tjänsteskrivelse kultur- och fritidsförvaltningen 2025-07-30
Yttrande över Regional biblioteksplan för Skåne 2026-2030 – Remiss
- Yttrande KU 2025-07-30 Remiss Regional biblioteksplan för Skåne 2026-2030
- Remissversion Att verka för det demokratiska samhällets utveckling - Regional biblioteksplan för Skåne 2026-2030

Justerare			Utdragsbestyrkande
-----------	--	--	--------------------

- Protokollsutdrag Region Skånes kulturnämnd 2025-06-19 § 33
Remissversion av Regional biblioteksplan för Skåne 2026-2030

Beslutet skickas till

För verkställighet eller motsvarande åtgärd:

Region Skånes kulturförvaltning

Akten

För kännedom:

Kommunstyrelsen

Justerare			Utdragsbestyrkande
-----------	--	--	--------------------

Kultur- och fritidsnämnden

Tid och plats 2025-09-18 klockan 16.30–19.55, ajournering klockan 18.12-18.27, Danssalen, Stadshallen

Beslutande

Ledamöter Sebastian Jaktling (S), ordförande
Samuel Jonsson (M), vice ordförande
Fabian Zäll (L), 2:e vice ordförande
Kerstin Vikner (S)
Adrian Borin (M)
Gunnar Brådvik (KD)
Göran Fries (V)
Gustav Cronqvist (L)
Emma Fager Malmström (MP)
Samuel Andersson (SD)

Tjänstgörande ersättare Anna Jeppsson (L), tjänstgörande för Bozena Irena Werbart (L)

Övriga närvarande

Ersättare Gabor Tilesch (S)
Jonas Härle (S)
Monica Brundin Danielsson (S)
Tommy Johansson (MP)
Eva Björn (FNL)
John Lager (C)

Övriga Mårten Hafström, kultur- och fritidsdirektör
Johanna Sandberg, stabschef
Catharina Isberg, bibliotekschef
Brita Jervidal Jensen, ungdomschef
Michael Holmkvist, idrottschef
Mårthen Mirza, kulturchef
Helle Andresen Pettersson, nämndsekreterare
Kristina Elding, utvecklingsstrateg
Liselotte Magnusson, lokalstrateg, § 93-98
Mats-Ola Nilsson, utvecklingsstrateg, § 93-95
Peter Walther, badchef
Robert Johnsson, biträdande badchef
Felicia Lekenstam, ungdomsombud, § 93-95
Emma Lewin, ungdomsombud, § 93-95
Akill Remelin, Unga Röster, § 93-95
Arthur Persson, Unga Röster, § 93-95
Lotta Brusk, Visit Lund AB, § 93-95
Johannes Björk, Visit Lund AB, § 93-95

Justerare			Utdragsbestyrkande
-----------	--	--	--------------------

Justerare Fabian Zäll (L)

Paragrafer § 93–109

Tid och plats för justering Digital justering torsdagen den 25 september kl. 12.00

Underskrifter

Sekreterare

Helle Andresen Pettersson

Ordförande

Sebastian Jaktling (S)

Justerare

Fabian Zäll (L)

ANSLAG/BEVIS Protokollet är justerat. Justeringen har tillkännagivits genom anslag.

Beslutande organ Kultur- och fritidsnämnden

Sammanträdesdatum 2025-09-18

Paragrafer § 93–109

Anslaget sätts upp 2025-09-25

Anslaget tas ned 2025-10-10

Protokollets förvaringsplats Kultur- och fritidsförvaltningens kansli, Brotorget 1, Lund

Underskrift

Helle Andresen Pettersson

Justerare			Utdragsbestyrkande

Yttrande över remiss från Region Skånes kulturnämnd avseende remissversion av Regional biblioteksplan för Skåne 2026–2030

Kultur- och fritidsnämndens yttrande

Kultur- och fritidsnämnden i Lunds kommun har tagit del av förslaget till ny regional biblioteksplan för Region Skåne 2026–2030 och lämnar i detta yttrande sina synpunkter. Inledningsvis vill Lunds kommun beklaga den korta remisstiden, som gjort det svårt att hinna behandla Lunds kommuns remissvar i tid.

Sammanfattning

De prioriterade utvecklingsfrågor som Lunds kommun vill lyfta som särskilt bra i den nya regionala biblioteksplanen är beredskapsperspektivet samt planens tydliga fokus på demokrati, läsfrämjande och arbete med prioriterade målgrupper.

Lunds kommun uppfattar emellertid den nya regionala biblioteksplanen som alltför smal och nischad. Biblioteksuppdragets bredd och komplexitet bör tydliggöras och frågor som hållbarhet, samverkan samt biblioteken i lokal och global kontext bör ges större utrymme. Att så tydligt koppla folkbiblioteksverksamhet till konst- och kulturområdet riskerar att reducera och begränsa folkbibliotekens breda samhällsuppdrag.

Generella synpunkter

De utvecklingsområden och målsättningar för folkbiblioteksområdet, som presenteras i remissversionen av den nya regionala biblioteksplanen sammanfaller relativt väl med Lunds kommuns biblioteksprogram 2024-2030. Samtidigt konstaterar Lunds kommun att Lunds biblioteksprogram har en bredare ansats i linje med nationella och internationella styrdokument.

De prioriterade utvecklingsfrågor som Lunds kommun vill lyfta som särskilt bra i den nya regionala biblioteksplanen är

beredskapsperspektivet, ett tydligt fokus på demokrati, läsfrämjande arbete och arbete med prioriterade målgrupper.

Det är mycket bra att den regionala biblioteksplanen utgått från både nationella och internationella styrdokument och därmed tagit in en bredd av aspekter. Lunds kommun uppfattar emellertid remissversionen av den nya regionala biblioteksplanen som något smalare och mer nischad än tidigare versioner. Det kan vara positivt att fokusera på vissa prioriterade områden att kraftsamla kring. Risken är emellertid att flera utmaningar eller utvecklingsområden av betydelse under den närmaste fyraårsperioden marginaliseras eller helt förbises.

Lunds kommun saknar resonemang och uttalade ambitioner kring flera viktiga områden i den nya regionala biblioteksplanen:

- **Hållbarhetsfrågor** får mycket lite utrymme i den nya regionala biblioteksplanen, trots att Agenda 2030 är ett av de styrdokument som nämns. Arbetet med de globala målen och en nödvändig grön omställning är viktiga frågor de närmsta åren och där folkbiblioteken kan spela stor roll, exempelvis som föregångare i ett mer cirkulärt samhälle och som noder för kunskaps- och resursdelning.
- **Bibliotekens roll i lokalsamhället** är en viktig aspekt som bör lyftas tydligare i den regionala biblioteksplanen. En viktig roll för lokala/kommunala folkbibliotek är att verka i och stärka sitt lokalsamhälle – i kommunen, stads- eller kommundelen. Biblioteken fungerar som mötesplatser, samverkanskatalysatorer och möjliggörare i sina respektive lokalsamhällen. Lunds kommun saknar skrivningar om hur den regionala biblioteksverksamheten tillsammans med kommunerna kan arbeta för att stärka biblioteken i detta sammanhang.
- **Det internationella perspektivet** är för svagt i planen. I en global värld är exempelvis hot mot demokratin, krig och kriser samt globaliseringens effekter viktiga utmaningar som även påverkar biblioteken. Lunds kommun menar att den regionala biblioteksplanen tydligare bör beskriva hur bibliotekens arbete i en global kontext kan utvecklas exempelvis genom stärkt samverkan nationellt och internationellt.
- **Samverkan** med andra aktörer är avgörande för att folkbiblioteken ska kunna utveckla sin verksamhet och sin roll i samhället. Lunds kommun menar därför att utvecklingsmål kring stärkt samarbete såväl inom bibliotekssektorn som med andra aktörer (exempelvis andra politikområden, näringsliv,

civilsamhälle) bör lyftas tydligare i planen. Det finns flera skrivningar kring vikten av samverkan när det gäller läsfrämjande arbete och i avsnittet om biblioteken som aktörer för konstens och kulturens kraft i samhället. Samverkan bör emellertid utvecklas kring alla planens områden (samt de områden som Lunds kommun menar saknas eller är alltför marginaliserade i planen). Arbetet med MIK-frågor (medie- och informationskunnighet) är ett område som kräver bred samverkan mellan flera olika aktörer och samhällsområden. Ett annat exempel är ett utvecklat samarbete mellan biblioteken kring medie- och informationstillgång som endast nämns i förbigående i den inledande beskrivningen av vad Biblioteksutveckling Region Skåne arbetar med. Här är exempelvis en nationell e-bokslösning en aktuell fråga. Den regionala biblioteksverksamheten har generellt potential att mer kraftfullt arbeta för stärkt samverkan inom bibliotekssektorn och mellan bibliotekssektorn och andra politik- och samhällsområden än vad som uttrycks i planen.

Ett par områden som Lunds kommun menar bör utvecklas ytterligare efter remissomgången är den alltför snäva fokuseringen på konst och kultur samt ett fåtal enskilda metoder. Biblioteksuppdraget är mycket bredare än konst och kultur, vilket tydligt framgår av ministerkommitténs rekommendation *CM/REC (2023)3: Till medlemsstaterna om bibliotekslagstiftning och bibliotekspolitik i Europa*. Att enbart fokusera på att utveckla och sprida ett litet urval specifika metoder eller koncept som *Shared reading* och *Bokstart* – hur bra de än må vara - riskerar att missa en bredd i bibliotekens utveckling utifrån skiftande (lokala) förutsättningar. Under planens fyraårsperiod kan mycket förändras och den regionala biblioteksutvecklingen bör därför ta större höjd för en variation av metoder och modeller över tid.

Synpunkter gällande prioriterade områden för biblioteksutveckling Region Skåne 2026-2030

Bibliotek som främjar demokrati

Det är mycket positivt att bibliotek lyfts som en plats för demokratiska samtal där olika åsikter och perspektiv kan ta plats. Det kopplar väl an till ministerkommitténs rekommendation *CM/REC (2023)3: Till medlemsstaterna om bibliotekslagstiftning och bibliotekspolitik i Europa* om biblioteken som oberoende mötesplatser och arenor för offentlig diskussion och debatt, vilket bidrar till utvecklingen av ett demokratiskt samhälle och till yttrande- och åsiktsfrihet.

När det gäller området bibliotekens roll i kris och oro saknar Lunds kommun formuleringar kring att biblioteken, utöver att säkra invånarnas tillgång till information och medier samt att fortsätta vara en plats för möten och rekreation, också ska vara platser där människor kan möta olikheter och skapa sin egen åsikt.

Det är mycket bra att arbetet för och med bibliotekens prioriterade grupper får utrymme i den nya regionala biblioteksplanen. Universell utformning är ett bra förhållningssätt för att göra miljöer och tjänster användbara och tillgängliga för alla. Lunds kommun saknar emellertid perspektivet uppsökande verksamhet och/eller nya metoder som viktiga sätt att öka möjligheterna för olika prioriterade målgrupper att möta biblioteksverksamhet.

Vidare menar Lunds kommun att Biblioteksutveckling Region Skånes arbete för att stödja folkbibliotekens arbete med de prioriterade grupperna bör omfatta inte bara läsfrämjande arbete utan också exempelvis MIK och biblioteket som tillgängliga mötesplatser för alla.

När det gäller personer med annat modersmål än svenska och flerspråkighet saknas perspektivet att bibliotekets uppdrag också handlar om att öka människors möjligheter att möta olika kulturer och att vara en plats där olika världar kan mötas.

Det är bra att barnkonventionen lyfts som en viktig utgångspunkt i arbetet för barn och unga. Resonemanget bör öppna upp mer också för verksamhet av och med barn och unga – inte bara för.

Lunds kommun menar att det är positivt att den regionala biblioteksplanen belyser att människor kan ingå i flera av de prioriterade grupperna och vill även poängtera vikten av att inte se de olika målgrupperna som homogena grupper. Exempelvis målgruppen personer med funktionsnedsättning rymmer många olika individer och grupper med skiftande, ibland motstridiga, behov, förutsättningar och intressen.

Bibliotek för läsande, medie- och informationskunnighet och lärande

Det är i det inledande stycket otydligt om arbetet ska inriktas på läsande, MIK och lärande eller enbart läsfrämjande. Lunds kommun föreslår i stället att stycket formuleras som: "Genom att främja livslångt läsande, medie- och informationskunnighet och lärande stärker biblioteken demokratin och bidrar till hållbara samhällen. Folkbibliotek har en viktig roll som samlande och drivande kraft i dessa frågor."

När det gäller det läsfrämjande arbetet behövs ett förtydligande kring att folkbiblioteken, till skillnad från skola och skolbibliotek, arbetar

med fritidsläsning. Det är positivt att samverkan tydligt lyfts som en framgångsfaktor i arbetet med barns och ungas läsning och språkutveckling. Bokstart är en viktig och bra satsning, men genom att lyfta detta koncept så ensidigt riskerar man att gå miste om en mångfald av olika metoder som kan främja barns och ungas läs- och språkutveckling.

Det är bra att MIK och AI lyfts tydligt i planen. Även här bör samverkan, omvärldsbevakning och kunskapsspridning ske bredare än inom konst- och kulturområdet.

Bibliotek som aktör för konstens och kulturens kraft i samhället
Rubriken och utvecklingsområdet snävar in bibliotekets uppdrag till konst och kultur onödigt hårt. Bibliotek som kraft i samhället är mycket vidare än så. Det finns en risk att beskrivningen av bibliotekens roll i samhället blir för snäv och kan användas för att begränsa bibliotekens samhällsuppdrag till att handla om enbart konst och kultur och inte bildning och demokrati i stort. Rubriken och området skulle kunna breddas så att det handlar om hela biblioteksområdet: "bibliotek som aktör för lokalsamhällets utveckling, hållbarhet samt kunskapens kraft" eller liknande. Det skulle också öppna upp för fler typer av samarbete mellan bibliotek och andra aktörer – exempelvis idrottsföreningar eller andra civilsamhällesaktörer.

Rubriken "Bibliotek för en mångfald av berättelser" är fantastisk men resonemangen i efterföljande stycken behöver vidgas. Bibliotekens sammanhang: som aktör för det demokratiska samhällets utveckling, som kraft i lokalsamhället och som läs-, litteratur- och MIK-främjare är betydligt bredare än konst- och kulturområdet. Den nya regionala biblioteksplanen är i detta sammanhang alltför tydligt styrd av att Biblioteksutveckling Region Skåne är en del av den regionala kulturförvaltningen. Sista meningen under rubriken bör därför omformuleras så att det i stället för delaktighet genom konst och kultur avslutas med delaktighet i samhällslivet, vilket ligger mer i linje med gällande bibliotekslag.

Även i avsnittet om bibliotek för hälsa och gemenskap snävas bibliotekets uppdrag in alltför mycket till deltagande och delaktighet i kulturlivet. Kulturlivet bör ändras till samhällslivet för att visa på vikten av hela bibliotekets breda verksamhet. Lunds kommun saknar också uppsökande verksamhet som ett viktigt sätt att nå olika målgrupper. Att enbart lyfta fram *Shared reading* som en metod som ska spridas riskerar, som tidigare lyfts, att bredd och flexibilitet tappas i det metodutvecklande, hälsofrämjande arbetet. Lunds kommun konstaterar

att samarbete med sjukhusbiblioteken som också omfattas av den regionala biblioteksplanen inte nämns kopplat till det hälsofrämjande arbetet.

Sjukhusbibliotekens gemensamma mål 2026-2030

Lunds kommun noterar att tidigare ambition om samarbete mellan sjukhusbibliotek och den regionala biblioteksverksamheten inte finns med i den nya regionala biblioteksplanen. Mål två och i synnerhet mål tre i sjukhusbibliotekens gemensamma mål skulle kunna innehålla samarbete med folkbibliotek.

Handläggare
Kristina Elding
utvecklingsstrateg

Yttrande över Regional biblioteksplan för Skåne 2026-2030 – Remiss

Förslag till beslut

Kultur- och fritidsnämnden beslutar

att godkänna upprättat yttrande över remiss om Regional biblioteksplan för Skåne 2026-2030 samt översända detsamma till Region Skånes kulturförvaltning.

Sammanfattning

Region Skånes kulturnämnd har beslutat om att remittera förslag på ny regional biblioteksplan för Region Skåne 2026-2030 – *Att verka för det demokratiska samhällets utveckling* - till Skånes kommuner.

Den regionala biblioteksverksamheten syftar till att främja samarbete, verksamhetsutveckling och kvalitet vad gäller folkbiblioteken i regionen. Därmed är den regionala biblioteksplanen ett relevant styrdokument även för kommunernas folkbibliotek.

I den nya regionala biblioteksplanen är insatser inom följande tre områden prioriterade för Biblioteksutveckling Region Skåne: Bibliotek som främjar demokrati; Bibliotek för läsande, medie- och informationskunnighet och lärande samt Bibliotek som aktör för konstens och kulturens kraft i samhället

Kultur- och fritidsnämnden har tagit del av remissförslaget till ny regional biblioteksplan för Skåne 2026-2030 och lämnar i ett yttrande sina synpunkter.

Underlag för beslutet

- Tjänsteskrivelse kultur- och fritidsförvaltningen 2025-07-30 Yttrande över Regional biblioteksplan för Skåne 2026-2030 – Remiss (denna skrivelse)
- Yttrande KU 2025-07-30 Remiss Regional biblioteksplan för Skåne 2026-2030

- Remissversion Att verka för det demokratiska samhällets utveckling - Regional biblioteksplan för Skåne 2026-2030
- Protokollsutdrag Region Skånes kulturnämnd 2025-06-19 § 33
Remissversion av Regional biblioteksplan för Skåne 2026-2030

Ärendet

Bakgrund

Region Skånes kulturnämnd beslutade i juni 2025 om att remittera förslag till ny regional biblioteksplan för Region Skåne 2026-2030.

Att verka för det demokratiska samhällets utveckling - Regional biblioteksplan 2026-2030 är ett långsiktigt strategiskt dokument som beskriver inriktning och prioriterade områden för Biblioteksutveckling Region Skåne samt Region Skånes sjukhusbibliotek.

Kultur- och fritidsnämnden i Lunds kommun har, liksom övriga skånska kommuner, inbjudits att lämna synpunkter på remissförslaget. Svaren ska vara Region Skånes kulturförvaltning till handa senast 1 oktober 2025.

Remissversionen av ny regional biblioteksplan för Skåne har tagits fram i dialog med folkbiblioteken i Skåne. Enkät svar från personer som tillhör de nationella minoriteterna, personer med annat modersmål än svenska, personer med funktionsnedsättning samt barn- och ungdomar har fungerat som underlag till planen.

Regional biblioteksverksamhet är, liksom kommunernas folkbiblioteksverksamhet, en lagstadgad verksamhet enligt bibliotekslagen (2013:801). Enligt bibliotekslagen ska alla regioner bedriva regional biblioteksverksamhet i syfte att främja samarbete, verksamhetsutveckling och kvalitet vad gäller folkbiblioteken i regionen.

I Skåne bedrivs regional biblioteksverksamhet genom Biblioteksutveckling Region Skåne, som är en del av Region Skånes kulturförvaltning. Region Skåne driver biblioteksutveckling bland annat genom

- Att skapa förutsättningar för verksamhetsutveckling genom finansiering och stöd för projekt
- Kompetensutveckling, gemensamt lärande och kunskapsdelning i samarbete med folkbiblioteken
- Process- och metodstöd
- Stöd i omvärldsbevakning för folkbiblioteken

- Kunskaps- och metodutveckling exempelvis genom samarbete med forskare

I den nya regionala biblioteksplanen för Skåne 2026-2030 är insatser inom följande tre områden prioriterade för Biblioteksutveckling Region Skåne:

- Bibliotek som främjar demokrati
- Bibliotek för läsande, medie- och informationskunnighet och lärande
- Bibliotek som aktör för konstens och kulturens kraft i samhället

Biblioteksutveckling Region Skåne kommer att konkretisera insatser inom de prioriterade områdena i verksamhetsplaner som uppdateras och följs upp årligen.

Föredragning

Den regionala biblioteksverksamhetens syfte är att stödja, stärka och främja utveckling av folkbiblioteken i Skånes kommuner. Planen är utgångspunkt för prioriteringar av utvecklingsinsatser och fördelning av projektstöd från Region Skånes kulturnämnd. Det är därför viktigt att planen är relevant för och samspelar med utvecklingsspår och prioriteringar i kommunernas folkbiblioteksverksamhet.

Kultur- och fritidsnämnden är remissinstans för Lunds kommun och har tagit del av remissförslaget till ny regional biblioteksplan för Skåne 2026-2030. Lunds kommun lämnar i bifogat yttrande *Yttrande KU 2025-07-30 Remiss Regional biblioteksplan för Skåne 2026-2030* sina synpunkter på förslaget.

Viktiga synpunkter i yttrandet är att beredskapsperspektivet samt planens tydliga fokus på demokrati, läsfrämjande och arbete med prioriterade målgrupper är särskilt bra i förslaget till ny regional biblioteksplan men att planen är alltför nischad. Biblioteksuppdragets bredd och komplexitet bör tydliggöras och frågor som hållbarhet, samverkan samt biblioteken i lokal och global kontext bör ges större utrymme. Att så tydligt koppla folkbiblioteksverksamhet till konst- och kulturområdet riskerar att reducera och begränsa folkbibliotekens breda samhällsuppdrag, påtalar Lunds kommun i yttrandet.

Kultur- och fritidsnämnden föreslås godkänna upprättat yttrande och översända detsamma till Region Skånes kulturförvaltning.

Beredning

Ärendet har beretts av sakkunniga inom kultur- och fritidsförvaltningen.

Barnets bästa

Barn och unga är en av folkbibliotekens – och därmed den regionala biblioteksverksamhetens – prioriterade målgrupper. Enkät svar från barn och unga har utgjort underlag för remissversionen av regional biblioteksplan. Kort remissperiod har inte möjliggjort ytterligare dialog med barn och unga i Lunds kommuns beredning av ärendet. Barnkonsekvensanalys har inte bedömts relevant i ärendet.

Ekonomiska konsekvenser

Förslaget medför inga ekonomiska konsekvenser.

Mårten Hafström
kultur- och fritidsdirektör

Catharina Isberg
bibliotekschef

Beslutet skickas till

För verkställighet eller motsvarande åtgärd:
Region Skånes kulturförvaltning
Akten

För kännedom:
Kommunstyrelsen